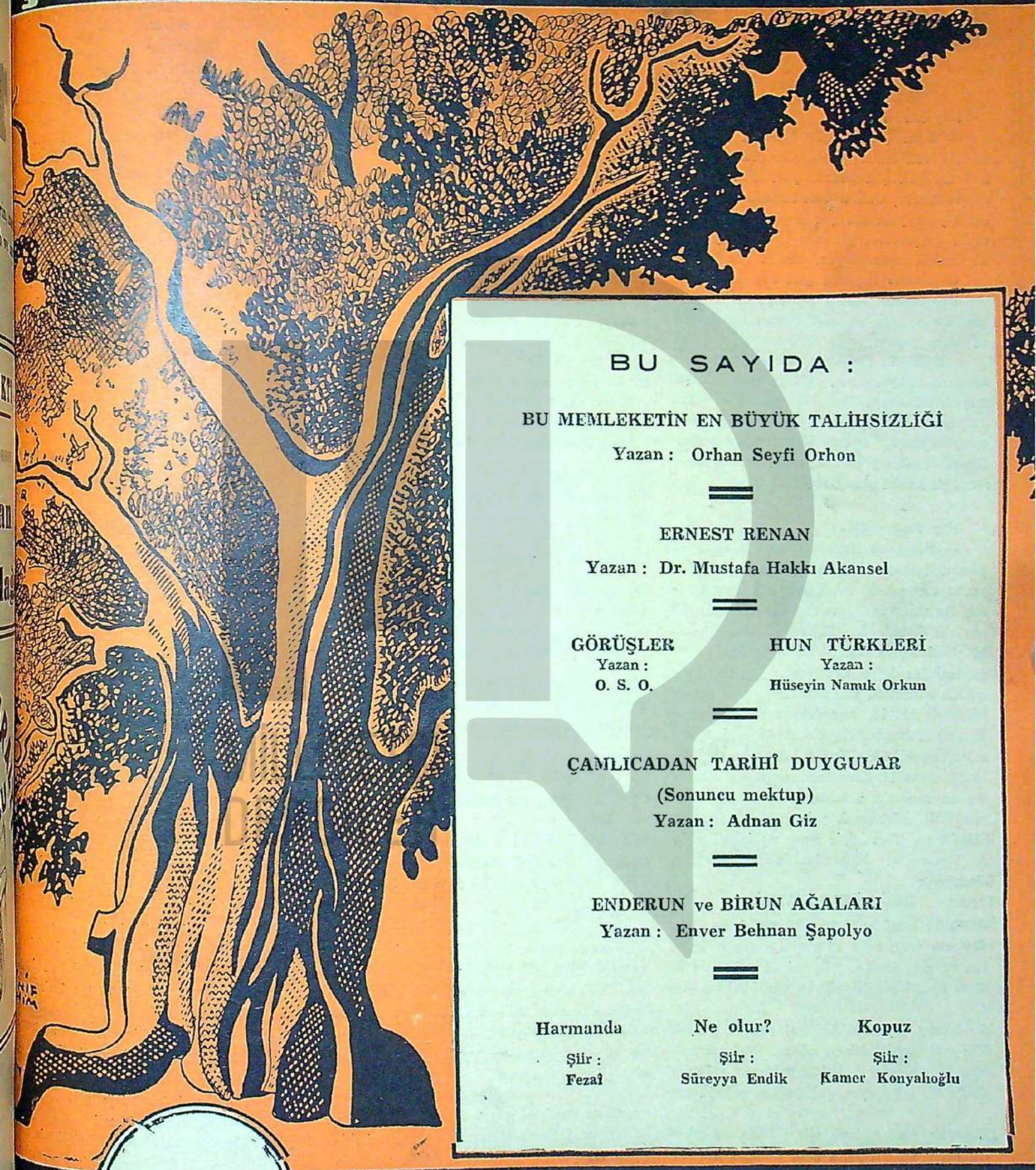

BU SAYIDA :

BU MEMLEKETİN EN BÜYÜK TALİHSİZLİĞİ

Yazan : Orhan Seyfi Orhon

ERNEST RENAN

Yazan : Dr. Mustafa Hakkı Akansel

GÖRÜŞLER

Yazan :

O. S. O.

HUN TÜRKLERİ

Yazan :

Hüseyin Namık Orkun

ÇAMLICADAN TARİHİ DUYGULAR

(Sonuncu mektup)

Yazan : Adnan Giz

ENDERUN ve BİRÜN AĞALARI

Yazan : Enver Behnan Şapolyo

Harmanda

Ne olur?

Kopuz

Şiir :

Fezaî

Şiir :

Süreyya Endik

Şiir :

Kamer Konyalıoğlu

Sayı : 103

Kuruş : 15

HAFTALIK

FİSİR VE SANAT

B
A
BAYER
E
R

İLACLARI

*İztirap çeken
insanların
sağlığı için*

MİLLİYET
DERGİLERİ

ÇINARALTI Yayını: 7 nci kitap

Tarihten Fıkralar

Tophyan: Salâhaddin GÜNGÖR

Tarihteki bütün meşhur simaların, hükümdarların, sadrazamların, vezirlerin, şairlerin, zarif ve nüktedan adamların bazı vak'alar üzerine söyledikleri nükteleri, fıkraları, şiiirleri sahih ve mevsuk olarak bir araya tophyan bu kıymetli eser

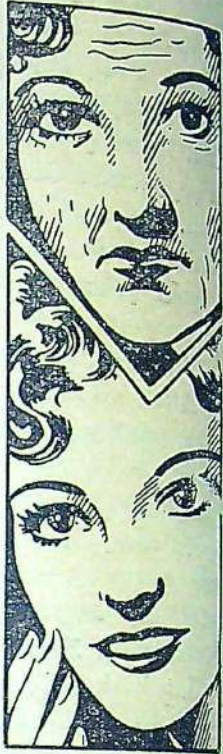
YAKINDA ÇIKIYOR.

Buruşukluklarımı Nasıl Giderdim.

Güzellik Müt-
lâssıslarının ve
sözde "Buruşuk-
luklara karşı"
müstahzaratın
ademi muvaffa-
kıyetinden sonra

EVİNDE YAPILACAK
BASİT BİR TEDAVİ
HARİKA YARATIR.

Aksamları
yatmazdan ev-
vel, terkiğine
genç hayvan-
ların hüceyre-
lerinden istih-
raç edilen Bİ-
OCEL karıştı-
rılmış bir krem
tatbik ediyorum. Bu, tıpkı
cildinizin Bİ-
OCEL'i gibidir. Sihriamız

olan bu cevher sayesinde zayıfla-
mış cildiniz beslenecek, tazeleşip
gencleşecek. Bu cild gıdası, bütün
dunyada tanınmış bir cild müt-
hassısı tarafından keşf ve halli ha-
zırda pembe renkteki Tokalon kre-
minin terkiğine ithal edilmiştir.
Her akşam yatmazdan evvel ye-
gâne cild gıdası olan bu BİOCEL'i
krem kullanınız. Sabahları da
beyaz renkteki Tokalon kremi
kullanınız. O, cildi besler, açık me-
sameleri sıkılaştırır ve «Makya»
için mümkün olan en mükemmel
bir esas teskil eder. Bu iki krem
istimalinde müessir neticeler ga-
rantilidir. Aksi halde verdiğiniz
paranın iki misli iade olunur.

PARASIZ GÜZELLİK KUTUSU
Derununda (beyaz ve pembe) renk-
lerdeki Tokalon kremleri ile muh-
telif renklerde Tokalon pudrasının
nümunelerini havidir. Ambalaj ve
sevk masrafı olarak 20 kuruşluk bir
pulu aşağıdaki adrese gönderiniz.
Tokalon servisi 30 F. Posta kutusu
622, İstanbul.

Cumhuriyet Matbaası — İstanbul

Sahibi ve Neşriyat Müdürü:
Orhan Seyfi Orhon

Konuşmalar

Bay İsmail Sivri :

— Sizin (Son gölgeler) isimli şiirinizin ismi, Faruk Nafiz Çamlıbel'in (Suda halkaları) ını pek çok hatırlatıyor. Elbette okumuşsunuzdur. Ondan bazı ilhamlar da alsanız ziyarı yok. Bu şiirde genç, tecrübesiz vezin çerçevesine girmeye henüz alışmamış bir kalem hissolunuyor. Bunun içindir ki:

Görünmez hayaller gibi hep sanki

Diyorsunuz. Konuşurken, yazarken (gibi hep sanki) der misiniz? Nazım tecrübeleri böyledir İnsana nasıl söyleyeceğini şaşırtır.

Kalbimin görünmez nice meyyali

nırsamı anlıyamadım. (Meyyal) meyleden, meyilli demektir. Şu halde bundan ne mâna çıkarmalı? Hem niçin böyle kelimeleri kullanıyorsunuz? Denemelerinizi çoğaltınız. (Suda halkalar) gibi kıymetli eserler okumayı da ihmal etmeyiniz.

Bay Asım Çelik :

— Sevgi ve iltifatlarınıza teşekkür ederiz. (Şikâyet) isimli gazelinizi heveskâr yazısı sayarak iç sahifelerimizde neşretmedik. Bu manzume Çınaraltı'nın neşrettiği şiir nevinin dışındaydı. Fakat o kadar güzeldi ki okurlarımıza onu tatırmak istedik. Manzumenizden bahsederken onu aynen yazmadan kendimizi alamadık. Hem şunu siz de bilirsiniz ki bir mecmua şurasında, veya burasında basılmakla bir şiirin kıymeti ne artar, ne eksilir. Tefvik Fikret kendi şiirlerini Servet-i Fünun mecmuasındaki şiirlerin en sonunda basardı. Mektubunuzda lıyakatinizi gösterecek pek güzel şiirler var. Meselâ şu, (Ben böyle severim) isimli şarkı da bunlardan. Müsaadenizle bunu aynen alacağım :

BEN BÖYLE SEVERİM

Gözünün rengi kıvılcım gibi parlak ve derin
Saçların tıpkı saba rüzgârıdır tatlı serin,
İtri vurmuş tenine, şehnemi düşmüş seherin
Sana ben, böyle hayallerle gönül bağıyorum

Açabilsem şu hazın kalbimi yaprak yaprak
Her satır ismini tekrar ederek haykırarak
Bana sevgin veriyor, fırtına yağmur, şağanak
Sonra bir sel oluyor, çağlıyorum, çağlıyorum

Kaçayım senden / uzak ellere lâkin ne çıkar
Bu sefer tatlı hayalin beni durmaz kovalar
İçerim sihrini ben her gece ta fecre kadar,
Bir yanar dağ olan aşkımla yürek dağlıyorum

Birinci kıtanın üçüncü mısralında (tenine) imalesile (parlak ve derin = tatlı serin)

gibi kafiyelerin mükerrer sıfatlardan yapılmasını bir tarafa bırakırsak hiç bir kusuru yok. Fakat biz, bu türlü şiirleri de neşre demiyoruz. Bunlar doğrudan doğruya aşıkane manzumeler. Biz istiyoruz ki, bu türlü şiirlerde hiç olmazsa halk duygusu, millî tahassüs edasını duyuran bir şey olsun, basalım. Yoksa mecmuayı âşıkane feryatlarla doldurmak icap edecek. Buna ne sahifelerimiz, ne de mecmuanın takip ettiği gaye müsaade etmiyor. Nitekim mizah tarzında, bir adliyecî akadaşa yazdığımız şu manzume de pek güzel :

Ey bu adliye için kendini vakfetmiş er
«Gökten edat inerek öpse o pâk alnı değer»
Ne büyüksün ki şanın kurtarıyor ümmidi
Fethi Okyar bile ancak bu kadar şanlı idi
Sana terfi verecek listeyi kimler yazsın
Koyalım gel seni kürsiye desem sığmazsın
Here ü merc ettiğin efkara da yetmez bu hitap

Seni ancak yüce meclisler eder istiap

Bu nişandır diye serpuşu geçirsem başına
Yirmi beş yahut otuzdur diyebilsem yaşına
O süflün boyla leventler gibi endamile
Cüppeler giymedekle tıpkı rida namile

Ebrü nisan gibi kalmış bu güzellik babadan
Yedi kandilli süreyyalara benzer bazan
Sen bu haşmetle, bu kudretle bürünmüş şanıma
Parlıyorken ne olur yaklaşabilsem yanma

Duymasam ben seni her gün yine tebci ,
Ederim
Ruhumun hasretini böylece tadil ederim
Buğlanan gözlerinin rengine yansam da sana
«Yine bir şey yapabildim diyemem hâtıranâ»

Mehmet Akifin Çanakale manzumesini lâfite şeklinde taklit eden bu manzumenin hemen hemen kusuru yok. Fakat bunu mesleğimiz dışında olduğu için neşre demeyiz. Tıpkı geçen seferki gibi bu şiirlerinizi okuyucularımız da okusun, diye iktibas ediyoruz. Yoksa onları mecmuanın mühmel bir köşesinde neşretmiş olmuyoruz. Sakın bize yine gücenmeyin!

Talât Denizeri :

(Maviş) isimli şiiriniz hoş. Nazım kabiliyetinizi gösteriyor. Fakat bize müsaade edin de bunu neşretmiyelim. Çünkü bu şiir sizinle bu şiirin muhatabı arasında şahsi bir alâka uyandırabilir. Bu tarzda yazıları mecmua sahifelerine geçirmenizi zannederim, siz de muvafık bulmazsınız. Bu türlü

şiirler, nihayet umumî, insanî, millî ol neşredilmelidir. Hakikî sanat eseri de böyle olur. Güzel şiir yazabilmek kabiliyetiniz olduğu anlaşılıyor. Bu tarzda şey yazmağı tecrübe ediniz.

Bay Sabahaddin E. Y. :

— Sözlerinizin doğru tarafları var. İ arasında Türkçülüğün ne olduğunu bilen bulunabilir. Veyahut onları şaşırtan zı fıkırlar ortaya atılmış olabilir. Fakat lara da: Sen nesin? Nece konuşursun? coşturan duygular nereden geliyor? P mısın? Arap mısın? Yoksa Gürcü mü Senin ataların, büyüklerin kimlerdir? H millettensin? diye sorduğunuz zaman olduğunu anlıyacaktır. Türkçülük, T milletinin iyiliği için, kendi milletini, milletlerden üstün tutmaktır. Bunların sında Turancılar, ırkçılar da vardır. T cılar — daha doğrusu Türk birliğini isteyenler, çünkü siz bunu, bu mânada kullanıyorsunuz — diyorlar ki: Türk milleti büyüktür, kalabalıktır, yer yüzüne yayılmış bütün Türkler birleşmeli. Büyük bir olmalı.

Bir çokları bugün için buna imkân müyorlar. Buna imkân görmemekle Türkçülüğünü kaybetmez. Türkçülüğün geçmesi icap etmez. Yine Türkçülüğe bilmek yolunda çalışabilir.

İrkçılar diyorlar ki: Aramıza ya milletten adamlar karışıyor. Bunlar bize zarar veriyor. Türk soyundan gelmiyen lara Türk demiyelim; desek bile onlara yük mevkiler vermiyelim!

Bu fikri de kabul etmeyenler var. Fı bunu doğru bulmakla da Türkçülüğün geçmek icap etmez.

Bunların yanında: Türklük, T lük ne imiş, bütün insanlar kerk Böyle şeylerden vazgeçin. Ha Türk o sun, ha Moskof. Bu düşünceleri atm. yada sade zenginlerle fakirler vardır. M da, Yahudi de, Sırp ta sizin iyiliğinizi çalışır. Bizim arkamızdan gelin, bakın ne iyi olacak! diyenler de var. İşte bu tehlikelidir. Bizi birbirimizden ayı kolayca ele geçirmek istiyorlar. Hük ün, bilerek, bilmiyerek bu fikirlere lanları yakalamasını çok doğru bulm nız.

Bakınız, ne güzel bir şiir yazmış

BİZ TÜRKÜZ, TÜRKÇÜYÜZ!

Arkadaş, taşıma başka bir emel,
Milliyete, halka, Türkçülüğe gel!
Ülkü ışığı aydınlan, yüksel!

Haykır: «Ben öz Türküm, Türkçüyüm!»
Şiirinizin öbür kıtaları da güzel ama, nun kadar değil. Halk, Türkçülüğü a yabilir. Bizim mecmuamız ona ağır geleb. Fakat siz anlıyorsunuz. Sizin gibiler bu duyguları aşılamalıdır. İşte asıl T lük budur.

ÇINAR ALTI

Bu memleketin en büyük talihsizliği

Yazan : Orhan Seyfi ORHON

Bu memleketin en büyük talihsizliği güzideleridir. Her çeşit bozukluğu onların arasında bulursunuz. Kan bozukluğu mu? Türkiye'ye melez bir nesil yetiştiren onlardır. Eskiden kötü bir saray ananesini taklide kalkarak yabancı kandan odalıklarla, müstefişlerle, evlenirlerdi. Şimdi de aynı şeyleri başka biçimde yaparlar : Yarı Türk - yarı Alman, yarı Türk - yarı Moskof, yarı Türk - yarı Fransız aileler onların hediyesidir. Avrupadan kafalarına ilim, fikir, ideal koyup gelecekten kollarına bir kokana takıp gelirler. Böylesi onlara daha çok gurur verir. Sayet, bunu vaktile yapamamışlarsa ellerine para geçince çoluk çocuk sahibi karılarını boşayıp salon kadınlarla evlenirler. Mukallitlikte eşeri yoktur. Tepeden turnağa kadar kimi Alman biçimindedir, kimi Amerikan varidir, kimi İngiliz kırməsi, kimi Fransız züppesi. Hangi memlekete gitseler o memleketin kalıbına dökülürler. Yalnız Türkiye'de Türk olamazlar. Avrupalının ilmini bırakır, âdetlerini, zevkini, örfünü, modasını benimserler. İnkılâpçılığı Türk milletini küçük görmek, Türk harsını beğenmemek şeklinde anlarlar. Kafalarının içi de dışı gibidir. Dikkat edin; yüz seneberi hiç bir yeni fikir onların malı değildir. Hiç bir ülkeye inanmazlar. Halkcılık, köycülük dudaklarının ucundadır. Köksüz, sahte bir aristokrasi yaratmağa çalışırlar. İçlerinden en gençlerini bir Türk köyüne yollasanız ağlamaklı olur. Müstahsil değil, müstehtiktirler. Çekirgeler gibi devlet bütçesine üşüşürler ve kazançlarını yalnız oradan beklerler. Vatanseverliklerinin hedefi şudur : Konfor, şık giyinmek, lüks yaşamak, mülk sahibi olmak. Tenkide hiç tahammülleri yoktur. Biraz dil uzatanlara hemen şunları yapıştırırlar: (Eskiden) dinsiz, farmason, padişah haini... (Şimdi) geri kafah, mürteci, menfi ruhlu, inkılâp düşmanı, yabancı devletlerin adamı...

Eğer Türkiye'de, Rusya'daki, hattâ, Bulgaristan'daki, Sırbistan'daki gibi idealist bir güzideler sınıfı bulunsaydı biz şimdi kurtulmuştuk; mesut, müreffeh, mamur olmuştuk. Arşidüklerin, prenslerin zengin ve asil aile çocuklarının bir maksat uğruna servetlerini terkederek tereddütsüz menfalara, ölümlere gidişini düşünün, bir de bizim maaşla Anadolu'ya bile gitmek istemiyen güzidelerimizi!..

Evet, hiç çekinmeden söylemeliyiz : Bu memleketin en büyük talihsizliği güzideleridir!

Orhan Seyfi ORHON

YENİ ABONE FİYATLARI (51 den itibaren)
Yıllık 750, altı aylık 380, üç aylık 200 kuruş

Ecnebi memleketler için :

Yıllık 1000 altı aylık 500 kuruş

Sahip ve Neşriyat Modarı :

Orhan Seyfi ORHON

İHTAR :

İdarehauemize gönderilen eserler
neşredilsin edilmesin sahiplerine
iade edilmez.

MİLLİ KÜTÜPHANE
ANKARA

Ernest Renan

- I -

«Ben, memleketimin idare makinesinde yer almaya çalışmam. Çünkü bu, ayrı bir iştir. İyi kalpli, vicdanlı, vatan ve milletini seven her fikir adamı memleketi için zihin yormalı ve doğru sandığı fikirleri yaymaktan çekinmemelidir. Çünkü bu, onun vatan borcudur.»

Ernest Renan, bu dünyadan gelip geçmiş en büyük insanlardan biridir. (Dünya, ermişlerin yüzü suyu hürmetine duruyor) diye bir atalar sözü vardır. Bu çok derin bir fikirdir. İnsanları doğruluğa, iyiliğe, güzelliğe, ahlâka, birbirine yardıma teşvik eden büyük insanların yazıları, ömürlerinin örneğidir. Kayzerling, büyük insanları, hekimlikte yeni keşfedilen (İrsiyet âmillerine - Jenlere) benzetir. Hakikaten, bir ferдин hayatta iyi veya kötü davranması, nasıl ki, her şeyden evvel, onun jenlerine bağlı ise, insanların fikir ve ahlâk ve bilgi alanlarında ilerlemesi de, evvelce gelip göçmüş büyük insanların bıraktıkları eserlere bağlıdır. Bu itibarla, Konfüçyüs, Buda, Laoçe, İsa, Muhammet, Mevlâna, Gœhte, Renan, Taine, Spinoza, v.s..., gibi büyük insanlar, insanlığın ruhan, fikren, ahlâken ilerlemesinde birer (jen), başka bir deyişle, birer (maya) gibi tesir ederler. Onun için, daima, büyük zekâların yazıp bıraktıkları ve insanlığın müşterek malı olan şaheserleri okuyun. Ve gene bunun için, Marif Vekilliliğinin bu şaheserleri tercüme ettirmesini bu memlekete büyük bir hizmet sayarım.

Emile Henriot: (Evinde bir kütüphane kurmak sanatı) isminde vaktile bir kitap çıkarmıştı. On altıncı asırdan yirminci asrın ilk senesine kadar, Paris Millî Kitapsarayına emanet edilen kitapların sayısı tam

132000 imiş. Bunlardan kaç tanesi okunmağa değer, bilir misiniz? Ancak, kırk, elli tanesi. Kalanı, müthiş bir süprüntü yığını! Demek istiyorum ki basılan kitap adedi pek çoktur, fakat, okunmağa lâyık, insanlığı fikir, ruh, ahlâk, bilgi, duygu alanlarında ilerleten kitaplar ise, aksine çok azdır. Çünkü, sahiden büyük insanların adedi azdır.

İşte, Ernest Renan bunlardan biridir. Size, bu yazımda, Ernest Renanı, çok kısa olarak tanıtmaya ve sevdirmeye çalışacağım. Tabii, Renanın bütün cephelerinden ve bütün fikirlerinden bahsedemem, çünkü, her fikir herkese söylenemez.

Renan ve Din: Renana dinsiz derler. Ne kadar yanlış! Yalnız, o, dini şekilden, putperestlikten sıyırmıştır. (Hakiki din, sessizliğin ve tefekkürün yemişidir. Dindar olmak, ahlâkan ve ruhan yükselmek demektir. Din, mânevi ve ahlâki yükselme ve incelme ile, faziletli insanın kendi içine girip oradan gelen sesleri dinlediği anda doğar. Bütün hırsların yatıştığı ve dışarının bütün gürültülerinin söndüğü bu anda, ruhtan tatlı ve nazif bir ses, bir fısıltı duyulmaya başlar. Bu ses, bize, sınırsız kâinatın bütün sırlarını anlatır.)

(Dikkatsiz, dağınık bir adamın, bu, hızla gelip geçen duygular üzerinde ne hakkı olabilir? Hayatın ilâhi mânasını anlamayan sathî zekâ en

hakiki dinsiz değil midir?)

(İnsana Allah fikri şöyle gelmiş İnsan, bir gün, avare dolaşıyor. Birdenbire derin bir sükût oldu. Bütün fikirleri ve duyguları durdu. San, kendi kendine, söylenmeğe yuldu: Ya Rab! Benim kaderim kadar gariptir. Ben, hakikaten, mıyım? Dünya nedir? Bu güneş miyim? O, benim kalbimden mi iş saçıyor? Ey Rab! Seni bulutların kasında görüyorum. Sonra, sessiz zail oldu. Dış âlemin gürültüsü yeniden başladı. Fakat, bu andan itibaren, görünürde hodbin (kendi nefaatini düşünen) insan mahlûku, iz edilemeyen bazı işler yapmağa başlar. Aşikâr bir tarzda kendi menfaa uygun olmıyan işler yapar. Bilmediği, anlamadığı bir hedefe doğru ilerler yarsız olarak koşar. Secde etme ibadet etmek ihtiyacını duyar.)

(Ya Rab! Sen, ancak, seni arayan bilen bizlerinsin!)

Renan ve insanlık: (İster bir hayal veya hakikat olsun, kâin sınırlarını çözmek merakı, bizi her zaman cezbedecektir. Ve, rüyalar, gayet güzel bir kadın görüp, bir ömrümü, onu arayıp bulmak için, larda, serapların peşinden koşarak geçiren bir Selt masalı kahramanı gibi, bu dünyada ne işi olduğunu düşünmek için bir lâhza durmuş olan insan yüreğine, bir daha söküp atamıyan bir ok saplamış demektir.)

Görüşler

TEŞEKKÜR BORCU

Nihayet 30 Ağustos Zafer Bayramı günü Tanin gazetesi çıktı. Fransızca (Tan) gazetesini andıran resimsiz, manşetsiz, ağır başlı bir gazete. Kaleminde zaman zaman bir milleti harbe sokmağa karar verecek bir hükümlerlik kudreti sezen ve kendisine muhatap olmak için Hitler, Mussolini, Ruzvelt veya Çörçil'den aşağısını seçmeğe tenezzül etmeyen bir muharrire yaraşan da bu idi. İlk nüshasındaki başnakale 30 Ağustos Zafer Bayramı. Bay Hüseyin Cahit Yalçının bu çok tekrarlanmış mevzudan nasıl bir orijinalite ile bahsedeceğini merak ettik ve bulduk. Hülâsaten diyor ki :

«Bütün devletlerle bizim aramızdaki zihniyet farkını ve anlaşamamazlıkları doğuran Osmanlı İmparatorluğu idi. O yıkıldı, artık bu sui tefekkürler de kalmadı. Şimdi herkesle samimî, dostuz. Mesut ve memnunuz.

Bundan şu neticeyi de çıkarmak kabildir : Türkiye'yi kurtardığı için yalnız Atatürk'e ve arkadaşlarına minnettar olmamız kâfi değildir. Osmanlı devletini yıkanların arasında olduğu için Hüseyin Cahit Yalçına da teşekkür etmeğe borçluyuz!

CAVİT BEYİN HÂTİRASI

Tanin gazetesi Cavit beyin Meşrutiyet devrine ait hâtıralarını neşrediyor. Bu hâtıraların içinde, onu neşreden Hüseyin Cahit Yalçının aleyhinde satırlar gördük ve hayret ettik. En yakın dostu olan Cavit bey, kendisinin vefasızlığından bahsediyor. Bir yerinde de, 31 martta Rus sefarethanesine iltica ettiklerini anlatıyor. Bu kadarını bilmiyorduk. Fakat gene hayret etmeğe değmez. Ne chemmiyeti var. Biz, hâfızasız bir milletiz. Şimdiye kadar olup biten şeylerin hepsini unuttuğumuz gibi bunu da çarçabuk unutacak değil miyiz?..

NEREDEN?

Mümtaz muharrir Falih Rıfkı Atay, Tanin gazetesindeki (Yaşamak kahramanlığı) isimli makalesinde şu satırları yazıyor :

«Hiç bir hayal Türkiyecilik hakikati ile rüyalarda bile yarışamaz. Türkiyecilik dışındaki Türkçülük, etiketi üstünde ithal mallarındandır»

Halbuki, bir sayı evvelki Tanin gazetesindeki bir yazı, Bulgaristan'daki Türklerin Bulgarlaştırıldığından bahsediyor ve onları şiddetle müdafaa ediyordu.

Şu halde Falih Rıfkı Ataydan mı, Hüseyin Cahit Yalçından mı soralım :

— Bu makale, nereden ithal edilmiştir?

PERENDE!

Geçenlerde, Büyükkadada Yahya Kemalî, ayağında sirk artistlerinin giydiği kareli kumaşlara benzeyen bir pantolonla gören birisi, yanındakine bu zatın kim olduğunu sordu.

En büyük şairimiz Yahya Kemal olduğunu işitince :

— Fakat niçin böyle bir pantolon giyiyor? dedi; onu sirk artistleri giymez mi?

Yanındaki :

— Hayır, o da giyebilir, diye cevap verdi, üstat, mısralara, kafiye-lere perende attırıyor!

Dr. Mustafa Hakkı AKANSEL

(Arkası var)

Türkçülük ve Bir Hakikat

.....

« Bu memlekette asırlarca her türlü nimetten mahrum, her türlü külfeti yüklenmiş makhur bir halde, fakat «milleti hâkime» vasfı altında olan Türkü biz, iktisat, kültür ve ülkü bakımından en yüksek bir seviyeye çıkarmak ve Türk milletine müreffeh bir yaşayış yaratmak iddiasındayız.»

● ● ●

Geçmiş asırlarda Avrupada hüküm sürmüş olan milliyetçiliği, sağcılığa sapmış, saltanat ve kiliseye dayanmış, ırkçı ve koyu ananeci bir şekilde görürüz. Başka milletlerin tabii haklarını kıskanır, kendi ülkesinde diğer ırktan ve başka dinden olan anasıra içtimai haklar vermek, ekaliyet hakları tanımak gibi fikirlerden uzak durur, emperyalist yani başka milletleri istismar gayesi güderdi. Bunun içindir ki 19 uncu asırda alel-itlak nasyonalizm içtimai, iktisadi ve siyasi müsamahaya aykırı görüldü ve bunun mutedil bir aksülâmeli yani tepkisi olmak üzere liberalizm ve demokrasi ve ifratçı bir tepkisi olmak üzere de enternasyonalizm yani beynelmilelcilik çıktı.

Şimdilerde yurdumuzun içinde ve ya dışında bir takım solcu veyahut yabancı kimseler ve teşekküller bugünkü günde Türkiyede epeyce kendini göstermekte olan milliyetçiliği, Türkçülüğü geçmiş asırlardaki Avrupa milliyetçiliğine kıyas ederek emperyalistlik, ırkçılık, Turancılık, mürtecilik, memleket için en büyük tehlike gibi sözlerle itham ederler ki bunların hiç biri hakikate uymaz birer iftiradır.

Filhakika geçmiş asırlardaki Avrupa milliyetçiliği ırk ve din esası üzerine dayanır ve seraiti müsait olan her hükümet, ülkesi içinde bulunan başka ırk ve başka dinleri

temsil için türlü türlü vasıtalar kullanır, olmadığı takdirde katliamlara kadar giderdi. Onun içindir ki geçmiş asırlarda Avrupada 30 sene süren mezhep muharebeleri Sen Bartelmi vakaları gibi din birliği zorla-

bu kabildendir. Böylece Avrupada meselâ Romalı, Gol, Frank, Selt, Norman, Provans, Burgon gibi kavimlerin yoğurulmasından bir Fransız milleti ve birliği; yine Aragon, Bask, Navar gibi beylikler teşkil etmiş olan Bask, Got, Longobart ve Vandallar ve Endülüs Arap bakayası gibi kavimlerden yoğurulmuş olan İspanyol birliği; yine Anglolar, Saksonlar, Jütler, Normanlar ve Fransız bakayası ile yoğurulmuş İngiliz birliği; yine eski adı umum Rusyalar Çarlığı olan İslâv birliği; yine Alman, İtalyan, Macar, Ulah milletleri gibi enmuzeceer hep ırkça birliklerini elde etmiş olan milletlerdir.

Halbuki geçmiş asırlardanberi Türkiye Cumhuriyetine menşe olan sabık Osmanlı imparatorluğunda «Milleti hâkime» denilen Türk unsuru ecnebi ve istilâcı kuvvetlerin durup dinlenmeden hep tehdidi altında idi. Bu tehdidin başlıca sebepleri arasında ırk ve din meselesi gelir. Avrupa denilen bu tehdit kuvvetinin dek ile, zor ile veya teamül yolile ısrar ettiği bir silâh da kapitülasyonlar ve bir takım imtiyazlar ve müdahale usulleridir ki o vakıt Türk unsurunu iktisatca, siyasetce ve bunun neticesi olarak içtimai seviyeye düşkünletmiş ve çökertmişti. İşte bu meseleye ilgili olarak Sayın Hariciye Vekili-

Orhan Seyfi Orhon

Kulaktan Kulağa!

Orhan Seyfi Orhon'un günün vak'alarına dair yazdığı fıkraları, istihzaları, hicivleri, tenkidleri bir araya toplayan bu kitabı okuyunuz.

Fiati 50 kuruş.

maları İspanyanın ilk teşekkülü asırlarında Endülüsteki katliamlar Prusya kiralığının ilk teşekküllerinde oraya hicret eden Fransız, Lehli ve sair milletlere mensup milyonlarca Protestanın Almanlaştırılması hep

zin Millet kürsüsündeki şu sözleri ok yerinde oldu :

«Bu memlekette asırlarca her türlü nimetten mahrum, her türlü külli yüklenmiş mahkur bir halde faat «Milleti hâkime» vasfı altında an Türkü biz iktisat, kültür ve üllî bakımından en yüksek bir seviyeye çıkarmak ve Türk milletine en reffeh bir yaşayış yaratmak iddisındayız.»

Hakikati olduğu gibi ortaya atan sözlerden dolayı Sayın Vekilimikutlarız.

Bir hakikati söylemek lâzım gelir: Bizdeki Türkçülük, menfaatini ger unsurların ve milletlerin zarda arıyan dar fikirlilik ve sağcıkd değildir. Bizim milliyetçiliğimiz â Avrupa'da «Progresist» denilen kınma, ilerleme ve inkılâpçılık namlarına gelen terakkiperverlikr. Eski asırlardanberi bir taraftan icin kötü, istilâci ve istimarci nitetlerle üstümüze yapılan tazyikler, taraftan da cahil ve mürteci isdat idaresinin tesiri bütün millî ymetleri ve menfaatleri heder etş ve Türk ırkını ezmişti. Az kalı mevcudiyetimiz bile tehlikeye üyordu.

İşte tarihimiz meydanda! Bunun ndir ki solcu fikirlerin ve ecnebi tlerinin Türkiyede sağcı, ve ırkçı arak bir milliyet cereyanı iddia etleri iftiradır, yalandır. Avrupada-milliyetçilik aktif yani mütecaviz rırkçılıktı. Diğer milletleri temsil mek yani hayat hakkı vermemek esini güderdi. Biz ise böyle itamlardan beriyiz. En büyük delimiz Türkiyede asırlardanberi ekalyet unsurlarının mevcudiyetlerini, ltürlerini ve hattâ milli inkişafıanı olduğu gibi muhafaza etmelerini. Hem de o suretle ki bu memleinin bütün hak ve nimetlerine mak oldukları halde fazla olarak bir

de müeyyidesini evvelce haricin nüfuzundan ve beynelmilel konferanslardan almış olan ekalliyetler hukuk ve imtiyazlarından da istifade ederler. Halbuki vaktile Avrupada bir çok ekalliyetler temsile uğramışlardı. O vakitler Avrupada temsil usulleri maharetli idi. Her millet kendine en uygun olanı tatbik etti. Ezcümle «Tevhidi tedrisat» usulüne çok önem verirlerdi. Hâlâ Şimali Amerika bu usule çok riayet eder. Mektepleri basma kalıp gibi, gelen muhacir çocuklarını temsil eyler. İş böyle olmasına rağmen bazı siyasi sebeplerle ve neden sonra Avrupada böyle temsillere muarız ve müsamaha fikirler besliyen beynelmilelci ve insaniyetçi âlimler de görülmektedir. Bunların hareket noktası her milletin hayat haklarını tanımaktır. Bahusus siyaset âlemi de acaiptir. Tarih hakikatlerini hattâ ilmi bile kendi gidişine uydurmağa bakar. Evvelce zorla veya uygunlukla muhtelif ırkları temsil edip millî birliğini kuran sonra da iktisatca veya coğrafyaca veya sırf hırsla müstemlekecilğe başlayan bir çok hükûmetler göz koydukları veya gocandıkları yerlerdeki ırkçı ve milliyetçi hareketleri hoş görmezler, çünkü bu hareketler millî şuuru ve millî künyeyi kuvvetlendirir. Onun için bunu her suretle önlemeğe bakarlar. Bilginlere veya uşaklarına kitaplar yazdırıp makaleler çizdirip milliyetçiliği, ırkçılığı gerilik, Nazilik veya Faşistlik diye tasvir ettirirler. Bahusus temsile tâbi tutulacağını his veya zanneden anasır da bu mugalata ve avaveye karışır, bunlar her yerde ve her devirde olağan şeylerdir. Lâkin tarih kervanı durmaz yürür ve Türk milleti gibi hakka tapan büyük milletler de mukadderatları ne ise elbet onu bulur.

Nebil BUHARALI

Harmanda

Ak toprakla diz dizeyiz,
Başaklarla yüz yüzeyiz.
Baba kardeş biz bizeyiz
Harmanda bu yıl harmanda!

Orak, ellerde paladır,
Toprak alınmış kal'adır.
Servet, refah kol koladır
Harmanda bu yıl harmanda!

Yaşlı döğen döne dursun,
Kızan ekini savursun.
Allah muradımız versin
Harmanda bu yıl harmanda!

Mahsul denizi dalgahı
Başaklar altın tolgahı.
Esiyor bereket yeli
Harmanda bu yıl harmanda!

Başladık yıllık sefere
Erişeceğiz zafere.
Aferin cenk eden ere
Harmanda bu yıl harmanda!

Söyler Fezaî şevk ile
Kıtlığın başı devrile.
Şenlikle harman savrula
Harmanda bu yıl harmanda!

FEZAI

Çamlıcada Tarihi Duygular

- SONUNCU MEKTUP -

“Bana öyle geliyor ki: Çamlıca, nekadarkayret edilse daha uzun zaman neşelenmiyecek! Çamlıca günden güne sönüyor. Çünkü o, devrini ikmal etmiş bulunuyor!,,

Hangi yokuş vardır ki her adımda insana bu kadar muhteşem bir güzellik vadetsin!. Ancak rüyalarda ve peri masallarında görülen kısa bir yükselişten sonra hiç bir hayal ufkuna sığmıyan emsalsiz bir manzara karşısındayız.

İşte! En güzel şehrin, en güzel panoraması, ancak Allaha ait güzelliklerin rengârenk paftaları gibi önümüzde yayılıyor. Hilkat gûya, deniz, nehir, göl, dağ, tepe, körfez, koy, yarımada gibi yer yüzünü teşkil eden su ve toprak kütlelerinin en güzel örneklerini insanın görüşünün alabileceği bir ufukta toplamak gayesile İstanbulu yaratmış. Ve gûya demiş ki: «Ey ömrünü yine kendi kurduğu zindanlar içinde geçirmeğe mahkûm olan fânî! Benim kâinatta yarattığım bütün güzelliklerin bir araya toplanmış numunesini görmek istersen şu şehri bu tepeden seyret!»

Evet! Bu tepeye kıymet veren sadece o şehirdir. Eğer o emsalsiz manzara olmasa Büyük Çamlıca sadece gölgesiz ve rüzgârlı bir tepeden ibaret kalacaktı. Biz ki fırsat buldukça Türk ahlâkının üstün vasıflarını konuşmaktan büyük bir zevk duyarız. Bu sefer kerem et de millî bir kusurumuzu yüzümüze vuralım :

Ağaç düşmanlığı!. Eğer dünyanın her hangi bir ülkesinde ağaçlıklı bir yolda yürürken taze bir ağaç dalını koparıp can sıkıntısına kırbaç yapan her hangi bir insan görürsen ona hiç

Akşam ezanı

Bir nağmedir, gönülde
Mahşer olunca çağlar.
Eşyayı saran tülde
Renkler solunca, çağlar.

Dudaklarda ürperir,
Maviliklerde erir.
Esrengiz bir sihir
Ruha dolunca çağlar.

Maldır, paha biçilmez,
Bir kevserdir, içilmez,
Yıl bilmez, asır bilmez
Tanrı yolunca çağlar.

Feyzi HALICI

tereddüt etmeden «Merhaba vatan-daş!» diyebilirsin. İsimlerinden de anlaşıldığı gibi bu iki Çamlıca vak-tile yemyeşil ağaçlarla kaplı imiş. Zamanın tahripkâr eli bizim o kusu-

rumuzla mükemmel bir iş birliği parak bu yamaçları bir tavus kar gibi yolmuş. Evliya Çelebiyi dâk! okursan bugün orta Anadolunun çok çıplak ve kurak çöllerinin üç sene evvel balta girmemiş orman kaplı olduğunu hayretle görürs — Nur içinde yatsın — Eşref otuz iki sene evvel Ziraat Nezar şöyle yâdediyordu :

Bir nezaret öyle maliktir ki âli himmete
Sayesinde tarla oldu cümle ormanın

Ağaçsız Büyük Çamlıcanın ihtişamını İstanbuldan almasına men az çok ağaca sahip bulunan çuk Çamlıcanın kendine mahsus nis ve sakin bir güzelliği vardır. Dıgun bir yaz akşamında Küçük Çamlıca çeşmesinin yanına oturarak Marmarada günün batışını seyre bir insan muhakkak ki hâtıralar albümüne kıymetli bir levha etmiş olur. Bu tarafta ava çıkan düncü Mehmet bir gün Küçük Çamlıca suyunu içerek pek beğenmiş buraya bir çeşme inşasını emretmiş. Çeşmenin üzerindeki kıta (1064) rihini taşıyor :

Şifret-i Sultan Mehmed Han-ı İsk.

Kını olur Hurşid-i evc-i saltanat zıll-ı Hüda
du hâlâ Çamlıca makbul-ü tab-ı haremi
buldu feyz-i iltifatın bu feza-i hoş hava
Lâtfuna lâyık görüp bu bi muadil menzili
şyledi ihya olundu safa ve çeşme bina
Her yüzünde gülşen-i cennet gibi ziynet
bulup

Oldu şahane mesire, dilküşa cay-i safa
Bu makam-ı çeşmenin cevri dedi tarihini
Cennet-i âbat müferrah, ayn-ı ab-ı canfeza

1064

Çamlıcada bir de İkinci Mahmu-
dun nişan taşı var. Bilirsin ki Osman-
lı tarihinde bir padişahın, bir vezirin
bir yumurtaya veya testiye nişan
alıp vurması ve.. vuramaması sade
dalkavuklar arasında değil, fakat ede-
biyat sahasında da büyük bir hâdis-
sayılırdı. Meselâ o ekâbirden zat nişan
alıp hedefe isabet vâkı olunca derhal
çılgın alkışlar kopar, kasideler, kıta-
lar, tarihler yazılırdı :

Nedim-i bende dedi tarz-ı Nefi üze tarihin
Sebuyu urdu Hakka diktî taş sadr-ı tüfenk
endaz

Fakat o ekâbirden zat nişan alıp
akat vuramayınca yine alkışlar ko-
r, kıtalar, tarihler yazılırdı :

Padişahım destiyi vurmaz nişanı kurşunun
İhr-i çak eyler tufengin girse mahın
koynuna
Tevet-i şahanedan biçare desti havf edip
İlki kurşun işlemez bir nüsha takmış
boynuna

Yine onlara döneceğim. Çamlıca
akkında en güzel yazıları Çamlıca-
nın en ziyade yaşayan Tanzimat edip-
leri yazdı. Onların Çamlıca için söy-
liklerini sana duyurmadan bu
mektuba nihayet vermek onlara ve
Çamlıcaya karşı biraz saygısızlık ol-
maz mı? Bak Namık Kemal bey İs-
tambul bu güzel köşesini nasıl tas-
vir ediyor :

«İstanbul denilen mecmuai beda-
lin havi olduğu her türlü nevadiri
bir bakışta gösterecek bir nokta ise
Çamlıcadır. Boğaziçinde bir büyük
orman veya küçük bir körfez yoktur
ki Çamlıcanın pamal-i nuzarı olma-
sın! Payitahtımızın Beyoğlu gibi, Ga-
lata gibi, Babıâli civarı gibi, Sultan
ayezit gibi hangi mamur ciheti gö-

(Sonu 14 üncü sahifede)

Şiirler

Kopuz

— Sayın Fethi Tevet'e —

Yiğitler telinde kendini bulur
Meydanda kıvrılır beller şevk ile.
Gönüller bir hazla coşar, durulur,
Kopuza sarılır eller şevk ile.

Kopuzun nağmesi gönüllere yâr
Türklüğün ününde yüce payı var
Bana geçmişimden bir neşe sunar
Vurdukça inliyor teller şevk ile.

Göklere yükselen şu dağlar inler
Değme yiğitlerin kalbi serinler
Bu coşkun, bu içli nağmeyi dinler
Serin serin esen yeller şevk ile.

Davullar kopuzun sesiyle gürlür
Çocuklar bu erkek sesle büyürler
Bu nağmeyle coşar eşler, öyürler;
Vecde gelir çamlı beller şevkile.

Kamer KONYALIOĞLU

Ne olur?

Bir deli hevese verdim kendimi,
Dağlardan eğilip baksam ne olur?
Kükremiş sel gibi yıkıp bendimi
Bir gün de oraya aksam ne olur?

Gönüller dilerken beklemesi zor
Seydiğim yılları gel de bana sor
Sevdiğim bir «Ayla yıldız» istiyor
Götürüp başına taksam ne olur?

Gözümün önüne geldikçe «Bozkır»
Bir kutsal ateşle içim ısırır
Karşımda uzanıp gidiyor sınır
Yanarken onu da yaksam ne olur!

Süreyya ENDİK

Mâniler

Dağ gittim, ova gittim,
Bir yanık ses işittim.
Seni arayım derken
Ben kendimi kaybettim.

Bağında gül olaydım,
Başında tül olaydım.
Sana verilmek için
Ben bir gönül olaydım.

Düşümde gördüm seni,
Tanrıma sordum seni,
İncitmeden korkmasam,
Gönlüme kordum seni!

Hamdi İŞKLI

Bir zamanlar

Neşe verirdi düşen bir yaprak,
Bir eğlenceydi bize, ne yapsam.
Ne bileyim ben... Hani kırlarda,
Meselâ, koşup düştüğüm akşam!..

Güzeldi zaman bir hayal kadar,
Anın içinde yıllar yaşardı,
Ve sonsuzluk bu rüya iklimde
Etrafımızı saran duvardı..

Dündar AKÜNAL

Anadoluda

HUN TÜRKLERİ

★ Dans, on beş yaşındakilere bir eğlence, yirmi yaşındakilere bir vesile, ve kırkını boylıyanlara bir yorgunluktur.

Adolphe Ricard

★ Rüzgâr mumu söndürüp ateşi alevlendirdiği gibi sevilenin yokluğu da ufak sevdaları azaltıp büyüklere fazlalaştırır.

La Rochefoucauld

★ Keder yalnız güzel olanı güzelleştirir.

Gorge Sand

★ İnsan tabiatın zirvesinde değildir, tabiatın içindedir, hayatın birliklerinden biridir. İşte o kadar.

R. de Gourmon

★ Bir eser hakkında hüküm verip onu meşhur edecek ancak münevverler kütlesi-dir.

Duhamel

★ Kararsızlık, sıkıntı ve korku: İşte insanın hayatını hülâsa eden üç kelime.

Pascal

★ Her imtiyaz, hürriyete zarar verir.

Diderot

★ Nikbinlik ruhun sıhhatine âlâmettir.

V. James

★ İyi kitaplar okumak eski zamanların büyük adamlarıyla hasbihal etmektir.

Descartes

★ Dürüst adamın vicdanından başka efendisi, âmiri yoktur.

Wagner

★ Yaşamamış bilmiyenlerdir ki hayatın çektiğimiz bütün mihnetlere değmediğini söyleyip dururlar.

M. Maeterlinck

★ Tarih nice kötülüklerin aynası, nice hataların hikâyesidir.

Michelet

★ Zekâ kuvvetine üstün gelen seçiyedir.

Emerson

★ Saadet bir kelebeğdir. Kovalayın kaçır, yakalayın ölür.

Rotisbonne

★ Otuz yaşından evvel eser neşretmeye kalkın adam ahmaktır.

Emile Faguet

★ Aptallar için kitap yazılmaz.

Pierre Brisson

Yurdumuzda Türklüğün en eski izlerini araştırırken IV üncü asrda Hunların Anadolu'ya yapmış oldukları meşhur akını da göz önünde tutmamız gerektir.

Bugün ilim adamlarınca kabul edildiğine göre Çinin şimalindeki Hung-nu'lar Avrupaya geldikleri vakit Hun adı altında tanınmışlardır. Bundan dolayıdır ki Hung-nu'lara Doğu Hunları, Avrupadaki Hunlara da Batı Hunları denilmektedir.

Doğu Hunlarının Batıya hicretleri vâkı olmadan evvel Hunların batısındaki bütün Bozkırları İndo - İran aslından olan kavimler işgal etmekteydi. Bu devirlerde Saka kavminden olan muhtelif kabileler Türkistan taraflarını ellerinde tutmakta idiler. Saka'ların konuşmuş olduğu dilin bugün dahi bakiyesi Türkistanda, Pamir lehçeleri arasında ve kısmen Afganistanda konuşulmaktadır. Saka'lar Fergana ve Kâşgar'ı ellerinde tuttıkları gibi Tarım havzasını, Hotan şehrini de istilâ etmiş bulunuyorlardı.

Meşhur ipek yolunun hareket noktası olan Nan - şan dağlarının şimal bozkırlarında Yüe - ci'ler oturmaktaydı. Bunlar M. E. 160 - 170 sıralarında buradan hareket ederek Baktria'ya gidip yerleşmişlerdir; ki bu zamandan itibaren burası Toharistan adile anılmağa başlanmıştır.

Altay ve Tarbagatay yamaçlarından batı bozkırlarına doğru ormanlık arazide Ting - ling, Kie - kun ve Ho - ku adlı üç büyük Türk kavmini görmekteyiz. Bu üç kavimden birincisinin adı Türkçe sincap mânasına ge-

len bir kelimedenden olup kürk ticareti ile uğraştıkları için bu ismi almışlardır. İkinci kavmin bazı ilim adamları Kırgızların cediti olduğunu iddia etmekte idiler. Üçüncü kavmi Bulgar - Türklerinin cediti olabileceği zannedilmektedir. Milâttan III üncü asrın ortalarına doğru Çin coğrafyacısı (Eseri Wei lis) bu kavmini Balkaş gölü ve İrtiş suyu arasında, Ting - ling'leri Sarı - su ile Şim havzasında, Kırgızları ise günkü Turgay bozkırında göstermektedir. Bu kavimler V inci asrın ortalarına kadar yani Avar'ların büyük hâkimiyeti zamanına kadar bu durumdaki muhafaza etmiştir.

Batı bozkırının cenup taraflarında Çin tarihlerinin adlarını Hiung - ni diye kaydettikleri Hunlara düştüğü olup buradan gittikçe daha garbiye mişlerdir. Hunların milâttan sonra 91 yılında Ural havâlisinde bulunduğunu Marinos Tyrius yazmaktadır. Bundan sonra Hama - lemaios da ikinci yüzyılda Hazar denizi kıyılarında Hunlar oturduğunu yazmaktadır. Demek oluyor Hunlar Cungaria çıkarak Ceyhan nehri havâlisine gelmişler, sonra Alan kavminin üzerine yürümüş bunları mahvetmişler, mühim kısmı Hunlara karışmış, bu suretle Hazar sahillerine gelip yerleşmişlerdir.

Ptolemaios'tan sonra Dionysius Periegetes de Hunlardan bahsetmiş olup bütün kaynaklar bu devirde Hunların Hazar sahillerinde olduklarını göstermektedirler.

Hazar kıyılarında oturan Hun

YENİ NEŞRİYAT

Resim Sergisinde

30 Gün

adan Garba, Avrupaya doğru de-
İran ve Anadolu'ya doğru ilerile-
istemişler ve buralara akınlar
nışlar, fakat her nedense bu ha-
vi bırakıp Avrupanın ortasına
eği tercih etmişlerdir.

36 yılında bir Ermeni kralı Hun-
başvurup bunların yardımı ile
a hücum etmiştir. O zamanları
la Sasani hanedanı hüküm sürü-
a.

lar bundan sonra Roma imperi-
n Doğu eyaletlerine hücum et-
başlamışlardır. 359 da İrana
kları seferden sonra Anadolu-
mahsuldar ve zengin bir yurt ol-
u öğrenmişlerdi. 363 - 373 sene-
arasında Hun orduları Kafkasya-
eçtiler, Anadolu'ya girdiler, Ro-
a ait olan Mezopotamia'yı istilâ
, Urfaya kadar geldiler.

ryani kilisesinin azizlerinden
Ephraim Hunların Urfaya gir-
sırada bu şehirde bulunmakta
İşte Hunlar hakkında bize ilk
imat veren bu zattır.

hramim Hun istilâsının bütün
doluda müthiş bir korku tevlit
i anlatmakta ve bunların Ye-
ve Mecuç kavmi olduğunu söyle-
dir. Bu kavmin Batı Yecuç ve
pların zuhurunu peygamber Ze-
a evvelce haber vermiş imiş...
dan sonra Ephraim Hunlar hak-
a şu malûmatı da vermektedir:
arın bağrımları yani harp na-
aslan bağırması gibidir. Atla-
üzerinde gök ve yerin birleştiği
alarda rüzgâr gibi uçarlar. Tu-
gibi ordularile yayıldıkları vakit
arz küresini korku ve heyecan
a. Silâhlarına mukabele edecek
ada kimse yoktur.

tarafı iftihar sayfeleriyle dolu
şanlı Türk tarihinin Anadolu'da
ken bu ilk safhası şerefle geç-
edir.

Hüseyin Namık ORKUN

Ressam Malik Aksel'in (Ülkü)
dergisinde çıkan (Resim Sergisinde
otuz gün) isimli yazıları bu defa ilâ-
velerle kitap halinde yayınlandı.
Eser, ne bir tenkididir, ne de bir re-
portaj, ne de bir konuşma şeklinde
bir sanat tarihidir. Eserin başlıca ka-
rakteristik vasfı, sanat hayatımızda
gizli ve sır kalan, ikinci plânda gibi
görünen hususiyetlere bir röntgen
ışığının tutulmasıdır.

Sergilerde umumiyetle eserler ten-
kid edilir, bunlar hakkında mütalâa
lar yürütülür. Eser, daima hâkim
mekide duran tenkidcinin hüküm
altındadır. Kütlenin görüş ve düşü-
nüştüğüne ehemmiyet verilmez. Kita-
bın belirtmek istediği hariz hususi
yetlerden biri, sergiyi ziyarete gelen-
lerden her birinin mütalâaları, baş-
larından geçen vakaları, sanat hâtıra-
larını ağızlarından işitmemiz, muhte-
lif meslek ve mizaçta ressamların
münakaşalarını dinlememizdir.

Kitabın konusu şudur: 1941 Dev-
let Resim ve Heykel sergisinde otuz
gün içinde çeşitli sanatkar ve ziya-
retçilerin, sanat meseleleri üzerinde
türlü türlü perdelerden konuşmuş
olmalarıdır. Bu konuşmalarda, sanat-
kâra yardım edilmeli mi? Edilmeme-
li mi? Jüri olmalı mı? Sanat mükâ-
fatları, ressamın kazancı, doğru sa-
natla sahte sanat, resim ve fotoğraf,
model meselesi, çıplak modellerin la-
yatı, kadın ressamlar, ressamların
Avrupadaki hayatı, ressamlardan
parasız resim koleksiyonu yapanlar,
bizdeki koleksiyonlar, hasılı, bütün
bunlar, isim vermeden, şahısların baş-
harfleri kaydedilerek anlatılmakta-
dır. Serginin eğlenceli tarafları da
gözden kaçmamıştır. Billhassa, halkın
resimleri tefsir edişleri, onlardan

mâna çıkarmaları, bütün bu notlar,
uzun bir etüt mahsulüdür. Aşağıdaki
parçalar, Malik Aksel'in kitabı hak-
kında az çok hüküm verdirecek mahi-
yettedir:

Bir ziyaretçi, dert yanan ressamı
— Kabahat kâinde? Mesleğinize
küsün: Sizin piriniz üstadınız, Nak-
kaşi âzam, Mani kadar olmayın. Onun
derisi mi yüzülmedi, içine ot mu dol-
durulmadı? O, her şekli canlandırır
ken Şapur, ona öyle bir şekil verdi
ki, tarihte misli görülmemiştir:

Bilirim Manii Nakkaşa, yani,
Ne suret verdi Behram bin Şapur.
Gel gelelim dünyanız böyle, baka-
üm ahretiniz nasıl olacak. Nehyedi-
len suretleri yaptığınız için...

Bir seyirci, fütürist bir tabloya
dikkatli dikkatli baktıktan sonra, ya-
nındakine:

— Birader, ben, vaktile, Varmiya'
dan ders aldım, yalnız bir senede, biz,
soldan sağa doğru çizgi çizmeği meş-
kettik. Gölge işine geçmek kıymet ol-
madı. Bunun için daha beş sene lâ-
zım imiş. Şimdikilere bir cesaret gel-
miş: Eline fırçayı alan ressamım di-
ye saçlarını uzatıp dolaşıyor, gurur
ve azametlerinden yanlarına yakla-
şılmıyor. Her yerde eğri büğrü şey-
ler kusurdur, yalnız resimde müs-
tesna. Neye bunu böyle eğri büğrü
yaptığını sorarsanız: (Ben böyle gö-
rüyorum) divor. Yahu, hiç insan öy-
le olur mu? Öyle görüyorsan ne diye
resim yapıyorsun, be Allahın kulu.
Bana, ip cambazı ol, deseler olamam
derim, ayıp değil ya, elimden gel-
mez. Sen de, madem ki böyle görü-
yorsun, elinden fırçayı atsana. Zorla
pını resim yaptırıyorlar? Bir müte-
hassis, hayvanların gözlerindeki (cis-
(Sonu 15 inci sahifede)

ENDERUN VE BİRÜN AĞALARI

Yazan : Enver Behnan ŞAPOLYO

Osmanlı sarayı hümayûn teşkilâtının pek geniş bir kadrosu vardı. Türk sarayında bulunan bu teşkilât, dünyada hiç bir kiralın sarayında mevcut değildi. Osmanlı saray teşkilâtına (Enderun) yani (İç) denilirdi. Dış teşkilâta da (Birün) yani (Dış) denilmekte idi. Padişahın Kapıkulu ocakları ağalarını, Enderun ağaları ve Birün ağaları diye ikiye ayırmakta idiler.

Enderun ağaları, sarayı hümayûnda harem dairesine hizmet eden Ak ağalarla, Zenci olan Karaağalar ve Bostancılar, Hasekiler, Baltacılar, Üzengi ağaları, Miri âlem, Mehterbaşı, Kapıcıbaşı, Mirahor, Çavuşbaşı, Dergâhîâlî çavuşları, Çakırcıbaşı, Çeşnegirbaşı, Odabaşı, Hazinedarbaşı, Kilercibaşı, Silâhtar, Peşgir ağası, Anahtar ağası, Tülbent ağası, Çuhadar, Zağarcılar, Samsuncular, Doğancılar, Şahinciler, Tornacılar, Hazinei hümayûn ağaları, Hazeni babı hümayûn vesaire gibi, saray hizmetkârları ve bunların ağılarıdır.

Birün ağaları da Kapıkulu ağalarıdır. Yeniçeri ağası, Garp ağası, Topçubaşı, Zahirecibaşı, Cebeci, Kapıkulu süvari bölüklerinin ağaları vesair ağaları gibi, bunlar sarayın dışında kalan ağalardır.

Osmanlılar saray erkânına (İç halkı) derlerdi. Bir de (Hanei hassa) vardı ki, buna Has oda da denilirdi. Yavuz Sultan Selim Mısırdan, Hazreti Muhammede ait (Emanatı mübareke) yi İstanbula getirdiği zaman, bunlar Haremi hümayûnda saklanmıştı. Sonraları bu emanetlerin hepsi Hırkai saadet dairesine konuldu. Peygambere ait bu mukaddes emanetleri muhafaza etmek için Rikâptar, Silâhtar, Çuhadar, Anahtar ağaları Peşkir ağası, Başçuhadar ve Başkâtibi vesair mabeyincilerle beraber kırk nefer gedikli hademe ve bir çok neferden ibaret olmak

üzere bir (Hanei hassa) teşkil edilmiştir. Emanatı mübarekeyi muhafazaya memur heyete Hanei hassa adı verilmiştir.

Bunlarla beraber de sarayda (Müteferrika) lar sınıfı vardı. Bunlar ilim ve sanat erbabından idiler. İlmi heyet mütehassıslarından, musikîşinaslardan, mevlevilerden, tirendazlardan, kılıççılardan, vezirlerden, nişancı, beylerbeyi evlâdından, mücelitlerden, müzehhiplerden, hakkâklardan, cerrahlardan ve tabiplerden müteşekkildi. Anadolu da büyük zeamet sahiplerinden de müteferrikalığa alınanlar mevcuttu. Müteferrikalarda ulûfeli müteferrikalar vardı ki bunlar, aylık alanlardan idi.

Osmanlı sarayında bir de (Hurfet ocağı) vardı. Topkapı sarayının içinde otuzu müteceviz muhtelif sanatkârlar mevcuttu. Bunlar millî el sanatlarının inkişafına ve tekâmülüne yardım ederlerdi. Şehzadeler gelirler, bu sanatkârlardan ders alırlardı. Bu sanatkârlar dünyanın en ince işlerini meydana getirirlerdi. Bunlara (Hassa sanatkârları) adı verilmekte idi. Bunların bir kısmına da (Haratini hassa) derlerdi ki, bunlar demir ve ağaç eşyayı tesviye eden ustalar idi. Tornacılar demektir. Aynı zamanda haritacılar da haratin denilmekte idi. Haratin ustaları koldaki ince bileziklerden alınız da çarhlarla, silâh yivlerine kadar her şeyi yapmakta usta sanatkârlardı. Bunlarla beraber saray aşçıları, tatlıcıları, helvacıları, şerbetcileri, reçelcileri de dünyanın en nefis çeşitli yemeklerini yaparlardı. Bunlarla beraber (Hekimbaşı) da sarayın ilâcını, doktorluğunu ve cerrahlığını yapan değerli tabipler idi.

Aynı zamanda sarayda bir de (Enderun mektebi) vardı. Acemi oğlanlarının en zekileri sarayda en değerli hocalarla yetiştirilirdi. İşte Ende-

run ağalarının bir kısmı Enderun hümayûndan yetişmekte idi. Sadece üç nevi sınıf vardı.

Birincisi harem dairesine hizmet eden harem ağaları, ikincisi Padişahın şahsına hizmet eden ağalar memurlar, üçüncüsü de sanat sınıfı idi.

Sarayı hümayûnun hizmetinde bulunanların hepsi devşirmelerden nırdı. Saray için ayrılan devşirmelerin zeki olanları Enderunu hürna verilir Burada tahsillerini bitirdikten sonra sırasile (Seferli), (Kiler), (Kiler) koğuşlarına geçirdi. Bu koğuşlara (Küçük oda) (Büyük oda) adı verilmekte. Bunların içinde kıdemli olanlar kabiliyetli olanlar (Hassa oda) nakledilirdi. Bunların bir kısmı Enderunun mühim memuriyetle tâyin edilirdi. Bazıları da (Sarbeyi) ve (Beylerbeyi) tâyin edilirdi saraydan çıkarılırdı. Sonraları deruna hariçten Türklerden de almıştı. Has oda Fâtih devrinde kurulmuştu. Has odalıların vazifesi Padişahın şahsi hizmetlerini görmekti. Ağalarına (Has başı) denilirdi.

Has odalıları: Has odabaşı, Çuhadar, Silâhtar, Rikâptar, Tülbent başı gibi mühim adamlardı. Has odabaşı (Baş mabeyinci) lik vazifesini görmekte idi. Sarayın iç halkı, Enderun hizmetinde bulunanların hepsi devşirme olduğundan, sarayın itibarile Türk olan hizmetkârlar yoktu. Muhtelif ülkelerin fetihlede toplanmış, muhtelif ırklardan sanlardı. Fakat bunlar gayet malî ne bir teşkilâtla bunlara hem iş hem de Türk terbiyesi aşılanırdı. Padişaha kul köle edilmiş bir sınıf. Bunlar Padişaha pek sadık idiler. Bunlar Padişahi tahttan indirip hükümdar olmağı akıllarından geçirmezler. Birer kapılı olup, m

ne hizmetten ziyade ferde, başta lunana hizmet bunların birinci meziyetleri idi. İmparatorluk devrinin kapı kulu terbiyesinin esası millete kendini beğendirmek, millet için çalışmak değil, başta kim bulunursa memnun etmek, ona sadakatini göstermek, yani ferde hizmet etmekti. Bu şekil, uşağın efendiye hizmeti idi. Bu ruh da ancak kanda yabancı olanlara yakışan bir meziyetti. Bir kapılı terbiyesi idi. Halbuki bu hizmete Türk evlâtlarından memetkâr alınmış olsa, ondaki benlik, millî gurur, bir gün onu yolsuzlara karşı âsi edebilir, Padişahın emrine karşı koyabilirdi. Türk, ferde hizmetten ziyade, millete, fazilete, hakikate hizmet etmek istiyeceğinden ma saray için tehlikeli bir unsur addedilmiştir. Kapı kulu hizmetinde bulunanlar benliğinden fedakârlık ten ve bir nevi (Şamar oğlan) landan seçilmiştir.

Enderun ağalarının en büyüğü a ağalarla, Ak ağalardı. Ak ağalara (Darüssaade ağası), Zencilere (Babüssaade ağası) denilirdi. Bu ve Siyah ağalar tavaşiler idi. Erlikleri yoktu, bir takım köselerdi. Diğer ağalar da şunlardır:

Üzengi ağaları :
Üzengi ağaları şunlardı: Miri alem, Kapıcıbaşı, Mirahor, Çavuşbaşı, Sitar, Mehterler, Gurabayı yemn-ü ar, Ulûfeciyân yemn-ü yesar ocaklarının ağalarıdır. Bunların hepsi Padişahın atının yanında yürümek ihtiyazına sahip oldukları için, bunların hepsine Üzengi ağaları adı verilmiştir. Bu ağalar rütbe sırasile şunlardan başladılar:

Miri alem :
Miri alem Padişahın sancığını taşımak ve alem mehterlerinin de âmirdi. Bütün beylerbeylerinden on ve sancak beylerinden bin akçe maaşı vardı. Fâtih zamanında rütbe itibarıyla Yeniçeri ağasından sonra, altı diğer üzengi ağalarının hepsinin evvel gelirdi. Osmanlı imparatorluğunun pek eski bir memuriyeti

Mehterbaşı :
Mehterler iki kısımdı: Birincisi Padişahların seferleri sırasında, otağı hümayûn önünde nöbet çalmağa mecbur edilen alem mehterleridir. İkinci ise seferi hümayûnda Padişahın başı, yani çadırını kurup kaldırmağa memur olan çadır mehterleri

idi. Birincisinin zabitlerine Sazende-başı, ikincilerin zabitlerine de Mehterbaşı adı verilirdi.

Kapıcıbaşı :

Üzengi ağalarının üçüncüsü de Kapıcıbaşıdır. Bunlar sarayın birinci kapısı olan Babı hümayûnun en büyük zabitleri idi. Bunlar Ak ağalardan seçilirdi, pek eski bir memuriyetti. İlk zamanlarda adedi bir iken sonra dörde ve nihayet ona çıkarılmıştır. En büyüklerine (Baş kapıcıbaşı) denilirdi. Maiyette kapı oğlanı adile kırk kadar oğlan bulunurdu. Bunların dördüne (Miftah, Peşkir, Şerbet, İbrik) oğlanı denilirdi. Kapıcıbaşılar Eflak ve Buğdan beyliğine vekâlet ederlerdi.

Mirahor :

Saray ahırlarının âmiridir. Yani estable âmire müdürüdür. Büyük ve küçük adile iki Mirahor vardır. Büyük Mirahor çayır zamanında meraların otlarını satar. Bu paranın bin yük akçasını Padişaha verir, diğerini de kendisi alırdı. Ahır halkının, sarayların, yedekçilerin âmiri idi, küçük Mirahor ise arabacıların âmiri olup, seferi hümayûn vuku bulduğu zaman iç oğlanlarına beygir tedarik etmek vazifesi idi.

Çavuşbaşı :

Çavuş; başı sorguçlu demektir. Orhan Gazi zamanında vilâyetlere tebliğleri götüren memurların ünvanıdır. Sonraları Divanı hümayûnda hizmet görmeğe başladılar. Çavuşbaşı, divan çavuşlarının başıdır. Çavuşbaşı elinde bir değnek olduğu halde Divanı hümayûnda dâvalara bakardı. Bazan sadaret kethüdasının da vazifesini görürdü. Maiyetinde büyük ve küçük tezkereciler adlı iki muavini vardı. Bunlar mabeyin müşiri rütbesinde idi.

Dergâhı âli çavuşları :

Çavuşlar ilk devirlerde elçilikte, siyasî muhabereelerde, memleketin idaresine ait bir takım işlerde kullanılırdı. Bunların sayısı 324 kişi idi. Sonraları bu vazifelerin de bazıları Kapıcıbaşılara, elçilik gibi memuriyetler bir takım devlet büyüklerine verilmiştir. Çavuşların vazifeleri Divanı hümayûnda hizmet etmek, Padişahlar şehirde dolaştıkları zaman, taşıdıkları topuzlarını omuzlarına koyup alay önünde yürümek, seferi hümayûnda başlarına teller takıp otağı hümayûnun önünde nöbet çalınırken el kavuşturup durmak

idi.

Çakırcıbaşı :

Padişahın avcıbaşısı ve sarayı hümayûndaki avcıların âmiri idi. Bu avcı bölüklerine Çakırcıyan derlerdi. Sonraları bunlar (Çakırcıyan, Şahinciyan, Atmacıyan) adile üç kısıma ayrılmıştır. Birincilerin zabitleri olan Çakırcıbaşı hayli zaman ikincilere kumanda eden Doğancıbaşı ile üçüncülerin âmiri olan Atmacıbaşının âmiri olmuştur.

Çeşnigirbaşı :

Sarayda bulunmakta olan Çeşnigirlerin âmiridir. Padişah divan günleri Has odada yemek yediği zaman, Çeşnigirler sahanları götürürlerdi. Çeşnigirbaşı da bunların önünde bulunurdu. Çeşnigirler ilk devirlerde kırk kişi iken, sonradan 117 kişiye çıkarılmıştır. Çeşnigirbaşı, Padişah-tan önce yemekten bir lokma yiyerek, yemeğin zehirli olmadığını anlatırlardı.

Odabaşı :

Padişahı giydirip soymağa memur idi. Bunlar çok kere iç oğlanlarından ve hadımağalarından seçilirdi. Bu sebeple Padişaha herkesten yakın olurlardı.

Haznedarbaşı :

Padişahın astarını ve esvaplarını muhafaza ederdi. Esvapçıbaşı demektir. Ak ağalardan seçilirdi. Hazine koğuşunun âmiridir. Ayrıca Hazinei hümayûn ağaları vardır ki, Hırkai şerifin muhafızlarıdır. Bir de Serhazen vardır ki, iç hazinenin muhafaza ve mesulüdür. Sarayın en kıymetli mücevherlerini muhafaza ederlerdi. Bir de Haznedar ağa, hazine vekili, has umuru haznedari, hazine yamakları vardır.

Kilercibaşı :

Bunlar mutfak ve sofraya bakarlardı, şerbet ve tatlı yapırlardı. Kilercibaşı kiler hademelerinin başıdır. Padişahın önüne yemeği kilercibaşı koymakta idi.

Saray ağası has, büyük ve küçük odalar denilen Enderunu hümayûnun ve sarayın muhafazasına memur olup maiyetinde kırk ağa bulunurdu. Has odabaşısı (Baş mabeyinci) demektir.

Silâhtar :

Padişahın kılıcının muhafızı olup, Padişah bir yere gittiği zaman kılıç elinde Padişahın sağ tarafında yürürdü.

Enver Behnan ŞAPOLYO

Çamlıcada Tarihi Duygular

— Baş 8 inci sahifede —

rülüyor ki Çamlıcanın nazar-ı tema-
şasından kendini saklıyabilsin! «In-
tibah» yahut «Ali beyin sergüzeşti»
bir Çamlıca gezintisi ile başlar :

«Cuma gelince karar veçhile Ali
beyin arkadaşları saat üç raddelerin-
de Üsküdar'a geçerler. Sabah yeme-
ğinden sonra zaten Ali beyin evinde
mevcut olan iki arabaya binerler.
Doğru mev'ud-u safaları olan Çamlıca
ya giderler. Bir müddet çeşmenin ba-
şında ikamet ile Ali bey tabiatın nice
yüz bin bedayi-i rengârengini, beriki
beyler mülevven ferace ve boyalı
çehrelerle mesireyi baştan aşağı çi-
çeklere garkolmuş bir bahçeye ben-
zetten hanımların şivesini temaşa ile
saat yedi buçuk sekize kadar eğlenir-
ler. O vakit ise Çamlıcanın en cıvıvli
zamanı olmak cihetile yollar biribiri
ardınca akıp gelmekte olan yaşmak
kalabalığından köpükler içinde kal-
mış bir sel-i huruşanı andırmağa baş-
lar.»

Sami Paşa zade Sezai bey «Çamlı-
ca» başlıklı maruf bir yazısına şu
veciz cümle ile başlıyor :

«Çamlıca şu âlem-i süflinin sema-
ya en karip bir mahalli veya sema-
nın arza en yakın bir burcudur deni-
lecek kadar ulvidir.» Çamlıcanın tu-
lûu, gurubu, bülbülleri onların ru-
hunda öyle silinmez bir iz bırakmış-
tır ki Hâmit binlerce fersah uzak bir
mesafeden, tâ Hindistandan, yine fer-
sahlarca uzakta Londrada bulunan
Sezai beye yazdığı mektuplarda bile
sık sık Çamlıcadan bahseder :

«... Mektubundaki sözlerinle Çam-
lıcaya olan sevdamı uyandırdın. Bil-
mem ki sen Çamlıcanın cismani ulvi-
yeti misin? Yoksa Çamlıca senin mü-
cessem hâtirai ulviyen midir? Çamlı-
cada bülbül yavrusu dinlediğimizi
ben nasıl unutturum. Ben eminim ki
biz Çamlıca safasını ne yeni dünyada

sürebiliriz, ne eski âlemde? Ne Ame-
rika ormanlarında buluruz, ne İtalya
müzelerinde? Çünkü o mübarek yer
vatanımızdır. O küçücük hanendei
kudretten aldığımız hissi ulviyi ise
ne Nilson telkin edebilir? Ne Alba-
ni? Ne Parisin Grand Operası ihzar
eder, ne Viyananın askerî müzikası?
Çünkü o âciz mahlûk bizim vatanda-
şımızdır. Çamlıca yalnız vatanımız
değil efkâr-ı şairanemizin de made-
ridir.»

Sezai bey (13 Ağustos 1293) tarihi
ile Londradan gönderdiği mektupta
ona şu cevabı veriyor:

«Çamlıcada bülbül yavrusu dinle-
diğimizi unutmamışsın! Ben de o ka-
dar unutmadım ki şimdi dinliyecek
olsam kalbimde belki aksi sadasını
iştirim. Londranın, Parisin opera-
rındaki musikilerin o kuşçağızı bize
unutturamayacağına şüphe yok. O
bülbül yavrusu dediğimiz mahlûk-u
semavi kimbilir kimin ulûhiyete kar-
şı müştakane feryat eder ruhu idi?
Kimbilir o mehtaplı gecede — bir
kalb içinde muhabbet gibi — gizlen-
diği çalının içinde bizimle hasbihal
ediyor ve bize bir çok şeyler anlat-
mak istiyordu. «... Ah! Ben Hâmidi,
yıldızlı geceyi, namütenahiliği pek se-
verim. Bilirsin ya bazı gece yıldızla-
rın kesretinden semanın rengi gö-
rünmezdi. Marmara yıldızlardan ge-
len ziyaların aksi ile papatyalar aç-
mış koyu bir çemenzara benzerdi.»

İstanbulun düşman işgali altında
inediği mütarekenin o kara günlerin.
de Hâmidin iztirapları yine Çamlıca-
dan duyulurdu :

«Hey Çamlıca mehtabı! Ne olmuş sana öyle?
Küskün duruyorsun,
Bir şey kuruyorsun.
Seyrinle ayan et bana ilham ile söyle!
Aksetmede alâm-ı vatandan mı bu halet?
Anlat bu tahavvül neye etmekte delâlet?»

Son mektubumu sebepsiz bir
zünle bitiriyorum. Bana öyle gel-
ki, Çamlıca ne kadar gayret etse
daha uzun zaman neşelenmiyece-
Çamlıca günden güne sönüyor. Ç
kü o devrini ikmal etmiş bulunur.
Devrini ikmal etmek! Bu bir takı
amansız kanunların sevkile he
yaşarken gömülmek gibi feci bir ş
Madem ki «Nisan makberelerin
süflisidir» aşk için, kadın için ve
muharrir için olduğu gibi bir se
için de devrini ikmal etmek ölüm
rin en acısıdır. Benim neslim öyle
kiler gibi Çamlıca'yı sevmiyor.
onlara (Canı sıkılan nesil) diyorun.
Yirminci asrın müterakki sürat
taları, bu vasıtaları sadece gaze
görmek bile benim neslimi şıma
Arkadaşlar uzun zaman hiç bir
de kalmak istemiyorlar. İstanbul
hiç bir güzel semti onları uzun zam
oyalamıyor. Daima neşe ve ümit
bunalan Baudelaire'in lisani ile ko
şarak:

«— Bu yer canımızı sıktı — d
haykırıyorlar — Haydi demir a
lım! Daima meçhul ve karanlık o
«Yeni» ye!..».

Ve bizim hayalimiz Stiks ırma-
nın etrafında dolaşan ve huzu
tayflar gibi daima gezinti halindedir.

Zamanın edib ve muharrirler
gelince, onlar da Çamlıca'yı çol
unuttular. Bugün o taraftan bah-
den bir Bürhan Felek var. O da Ç
lıcadan ziyade Üsküdar tramvayı
dan bahsediyor.

Hasan Adnan GİZ

Çamlıca mektupları yazılırken bil-
şu eserlerden istifade olunmuştur :

Evliya Çelebi — Hadikat-ül-Cevami
Hürriyet Gazetesi — Paristen mektup
Mustafa Fazıl Paşa — Tarih musahabe
Abdürrahman Şeref — On Üçüncü Asrı El
ride İstanbul Hayatı: Ali Rıza — Ali İ
Sergüzeşti: Namık Kemal — Bedayi-ül-h
Mustafa Reşit.

Yeni Neşriyat

Resim Sergisinde

— Baş 11 inci sahifede —

İlûri) leri çıkarmış, fotoğraf ade-
takmış, o şekilde muhtelif fo-
aflar çekmiş: Beygirler, insanları
bu halde, insan şeklinde görü-
müş. Peki, beygirler bizi insan
de görüyorlar da, biz, nasıl bir-
zi insan şeklinde görmüyoruz.
a şaşıyorum: Gel de bu işin için-
çık!

nimî bir arkadaş, kolumdan tu-
k çeke çeke, bir takım işaretler-

Yahu, şunun neresi bin lira?
e Allah aşkına, aramızda konu-
ruz, yani, sen buna bin lira ve-
misin?

zun boylu, mavi gözlü ressam:
— Bu sene de gelen geçen bizim
nle meşgul. Dehşetli rağbette.

im, hiç bir sene, bu kadar alâ-
görmemişti. Daha doğrusu, resim

fiatı herkesi ilgilendiriyor. Tab-
u çok beğendiğimden değil, mah-

bin lira fiat koydum: Anlaşılsın,

enilsin ki, resim, icabında bin lira
eder, yüz bin lira da, milyon da.

gelen bir hediye istiyor. Bari, ver-

n zaman, resmimin bin lira değe-

le olduğunu anlar da, bir servet

i saklar; öyle kapı ardına asmaz.

nsenin kimseye bedava bir şey

ediği bir devirde, ressamlardan

bol hediye beklemek galiba moda

l...

Eskiden okurduk: (Bedî heyecan

en şeylere sanat eseri denir.) Şu-

bak: Maşa, kürek, kömür kevası,

ında kirli paçavralar, hep bir ara-

Rica ederim, (bedî heyecan) bu-

neresinde?..

Estetikle meşgul, kır saçlı bir res-

sinirli el hareketlerle:

— Hayatımızın mihverini güzellik

il eder, dedi. Farkında olmadan,

ın etrafında pervaneler gibi dönü-

ar, ardı sıra gidiyoruz. Bir fikre gö-

her şey güzel için, her şey güzel

her şey güzele doğrudur, denir.

riyeyi iyice anlamak için, kendi

iğimizi yoklamak kâfidir. Bütün

) im'iz, güzele kavuşmak gayesi-

dayanır. Güzeli sevmek, onun pe-

len gitmek, onu tanrılaştırmak

aynı nazariyenin sonuçlarıdır.

YENİ ÇIKTI Maskeler Aşağı

“En Büyük Tehlikenin İçyüzü”

Yazan: O. S. O.

Türkçülerin aleyhindeki iftiralara, tahriklere en açık bir li-
sanla cevap veren, Türklük ve memleket davalarını müdafaa
eden bu risaleyi her Türk genci mutlaka okumalıdır.

Fiatı 30 kuruş.

Güzel, hayatta, mutlaka lüzumlu olan
şey değildir, derler. Bence, bunun
kadar sakat ve yanlış bir düşünce
olamaz. Güzel olmasa, hayatta gaye
olmaz. Güzel olmayınca, hayat sevi-
yesinin ne kadar düşük olacağını,
kendimizi ne kadar boşlukta hisse-
ceğimizi bir an tasavvur edebiliriz.
İşe yarayan şey güzeldir, işe yarı-
yan çirkindir, diyenler hayatı insan
gözüyle görmiyenler, hayatın icapla-
rını bilmiyenlerdir.

Kahve renkli, aba şapkalı, temizce
giyinmiş bir zat:

— Mevlâna hazretleri, her hangi
bir mesleğe vukuf peyda etmenin
güçlüğü, resmi misal göstererek
izah buyuruyor: Bir gün, bir adam,
sırtına dövme yaptırmak suretile bir
aslan resmi yaptırmak ister. Dövme-
ci işe başlar. Adamın sırtı o kadar
acı ki, nihayet, bütün sabır ve me-
tanetine rağmen, dayanamaz, bağı-
rır: (Artık yeter!) der. Dövmeci:
(Peki ama, aslanın kuyruğu kaldı)
der. Öteki dinlenez: (İstemem, kuy-
ruksuz aslan olsun) diye cevap verir.

Fransızlar: (Eğlendirerek öğret-
mek, en kibar ve en zor okutma şek-
lidir) derler. Radyodaki (Evin saa-
ti) nde, sayın üstadımız Galip Ataç,
bu şekli büyük bir vukuf ile tatbik
ediyor. İşte, sayın arkadaşımız Melik
Aksel'in (Resim sergisinde otuz gün)
isimli kıymetli eseri de bu nevin çok
muvaffak olmuş bir nümunesidir.
(Çınaraltı) okuyucularına hararetle
ve candan tavsiye ederim. ***

Yaylâ türküsü

Şairi :

HALİDE NUSRET ZORLUTUNA

Fiatı: 50 kuruş

15 EYLÜL

Millî Piyango

bileti almalısınız. Bir mevsimin bü-
tün sevinci bu biletlerin içindedir.